

شورای عالی حوزه علمیه قم

مرکز مدیریت حوزه های علمیه خاوران

مدرسه علمیه الزهرا (سلام الله عليها) شهر بابک

تحقیق پایانی سطح دو (کارشناسی)

عنوان تحقیق

نقش مدیریتی زن در آرامش بخشی خانواده از منظر

آیات و روایات

استاد راهنما

سرکار خانم معصومه نیکو خصال

استاد داور

سرکار خانم مرضیه عرب نژاد

پژوهشگر

زهرا اسدی کرم

تحمیـیه

بهترین حمد و سپاس، زینده ذات کبریاست؛ او که آفرید و روزی داد، می میراند و مبعوث می گرداند. درود و سلام بی پایان بر سرآمد آفریدگان و بهترین برگزیدگان، حضرت محمد(صلی الله علیه وآله وسلم) و اهل بیت عزیزش(علیهم السلام) که راهنمایان مردم در امور دین دنیایند.

تقدیم به

تقدیم به مادرم، او که آفتاب مهرش در آستانه قلبم، هم چنان پا برجاست و هرگز غروب نخواهد کرد.

و

تقدیم به روح پاک پدرم که عالمانه به من آموخت تا چگونه در عرصه زندگی، ایستادگی را تجربه نمایم.

تقدیر و تشکر

شکر شایان نثار ایزد منان که توفیق را رفیق راهم ساخت تا این پایان نامه را به پایان برسانم . از استاد گرانقدر و بزرگوار سرکار خانم نیکوخصال به عنوان استاد راهنما که همواره نگارنده را مورد لطف و محبت خود قرار داده اند ، کمال تشکر را دارم.

چکیده

امروزه در جامعه‌ای زندگی می‌کنیم که به دلایل مختلف زمینه‌های ایجاد اضطراب و ناامنی در آن فراوان است. در جامعه‌ای که آرامش نباشد افراد آن دچار انواع معضلات و آسیب‌ها خواهند شد. از آنجا که در هر اجتماع مدیر نقش اساسی در ایجاد آرامش یا اضطراب افراد آن مجموعه دارد. در این تحقیق به بررسی نقش زن به عنوان مدیر داخلی خانه در آرامش بخشی به همسر و فرزندان طی چهار فصل پرداخته شده است. در ابتدا به نقش مادر در آرامش بخشی به فرزندان که طی سه بخش به ضرورت وجود آرامش در فرزندان، عوامل ایجاد آرامش در آن‌ها و نقش مدیریتی مادر در ایجاد عوامل آرامش بخشی به فرزندان اشاره‌ای شده است. در ادامه به بیان ضرورت و عوامل ایجاد آرامش در همسر و بعد از آن به انواع مدیریت زن در آرامش بخشی به همسر اشاره شده و در پایان به عوامل مخل آرامش در خانواده پرداخته شده است. آنچه در این تحقیق به آن رسیده ایم، ضروری بودن وجود آرامش در خانواده برای فرزندان که در اثر نبود آن ممکن است فرزندان برای یافتن آرامش در بیرون از محیط خانه به دنبال آن بروند و در اجتماع دچار آسیب‌های اجتماعی از قبیل اعتیاد به مواد مخدر، بزهکاری و... شوند. در محیط خانه مادر چون بیشتر با فرزندان در تماس است با وجود عواطف مادرانه در صورت ایفا کردن نقش مدیریتی صحیح می‌تواند بهتر به ایجاد عوامل آرامش در فرزندانش بپردازد. ضرورت وجود آرامش برای مرد در خانه به حدی است که در اثر نبود آن مرد نمی‌تواند فعالیت‌های اجتماعی و وظایف پدری و همسری خود را به خوبی انجام دهد.

کلید واژه‌ها: مدیریت، زن، آرامش بخشی، خانواده، منظر، آیات، روایات.

واژگان کلیدی

مدیریتی: مدیر بودن، مدیریت.^۱

زن: انسان ماده، مقابل مرد، و نیز به معنی جفت مرد که به عربی زوجه می‌گویند.^۲

^۱ - محمد قریب، واژه نامه نوین، چاپ چهارم، تهران، مؤسسه انتشارات بنیاد، دی ماه ۱۳۶۱، ص ۱۰۸۵.

^۲ - حسن عمید، فرهنگ عمید، چاپ هیجدهم، تهران، انتشارات امیر کبیر، ۱۳۶۲، ص ۵۷۶.

۱۵. حسینی، سید علی اکبر، **اخلاق در خانواده**، تهران، انتشارات اسلامی، ۱۳۶۹.
۱۶. حسینی، احمد، **راز آشکار**، چاپ اول، تهران، مؤسسه فرهنگی انتشاراتی آیه و مؤسسه انتشارات هفت، ۱۳۸۰.
۱۷. حسینی کوهساری، سید اسحاق، **نگاهی قرآنی به فشار روانی**، چاپ هفتم، تهران، انتشارات کانون اندیشه جوان، ۱۳۸۳.
۱۸. خداپناهی، محمد کریم، **انگیزش و هیجان**، چاپ سوم، تهران، انتشارات: سازمان سمت، ۱۳۷۹.
۱۹. دهخدا، علی اکبر، **لغتنامه دهخدا**، تهران، انتشارات دانشگاه تهران، ۱۳۷۳.
۲۰. رحیمی یگانه، زهرا، **خانواده شاد و بانشاط**، چاپ دوم، اصفهان، ناشر: حدیث راه عشق، ۱۳۸۸.
۲۱. رحمانی، امیر، **بررسی فقهی مدیریت در روابط زن و شوهر**، چاپ اول، قم، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، زمستان ۱۳۹۱.
۲۲. سبحانی نیا، محمد، **جوان و آرامش**، چاپ ششم، قم، انتشارات بوستان کتاب، ۱۳۹۰.
۲۳. سالاری فر، محمد رضا، **نظام خانواده در اسلام**، چاپ دوم، قم، ناشر: مرکز نشر هاجر (وابسته به مرکز مدیریت حوزه های علمیه خواهران)، بهار ۱۳۸۸.
۲۴. شرفی، محمد رضا، **دنیای نوجوان**، چاپ دوم، تهران، انتشارات تربیت، ۱۳۷۲.
۲۵. شریف قرشی، باقر، **نظام تربیتی در اسلام**، چاپ اول، تهران، انتشارات: فجر، ۱۳۶۲.
۲۶. طریقه دار، ابوالفضل، **شرع و شادی**، قم، مؤسسه فرهنگی و انتشاراتی حضور، ۱۳۸۰.
۲۷. عباسی اول، کریم، **«بهداشت روانی»**، کارشناسی ارشد، روانشناسی تربیتی، ۱۳۸۷.
۲۸. علاسوند، فریبا، **زن در اسلام**، ج ۲، چاپ اول، قم، مرکز نشر هاجر (وابسته به مرکز حوزه های علمیه خواهران)، تابستان ۱۳۹۲.
۲۹. عمید، حسن، **فرهنگ عمید**، چاپ هیجدهم، تهران، انتشارات امیر کبیر، ۱۳۶۲.
۳۰. فلسفی، محمد تقی، **گفتار فلسفی (بزرگسال و جوان، از نظر افکار و تمایلات)**، جلد ۱، چاپ سوم، تهران، دفتر نشر و فرهنگ اسلامی، ۱۳۸۲.
۳۱. _____، **گفتار فلسفی (کودک از نظر وراثت و تربیت)**، ج ۱، چاپ اول، تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۸۱.
۳۲. قریب، محمد، **واژه نامه نوین**، چاپ چهارم، بی جا، انتشارات بنیاد، ۱۳۶۱.
۳۳. قائمی، علی، **کودک و خانواده نابسامان**، چاپ دوم، تهران، انتشارات انجمن اولیا و مربیان، بهار ۱۳۶۹.
۳۴. _____، **خانواده و مسائل نوجوان و جوان**، ج ۲، چاپ دوم، قم، انتشارات شفق، ۱۳۶۲.
۳۵. _____، **نظام حیات خانواده در اسلام**، چاپ اول، تهران، انتشارات انجمن اولیاء مربیان جمهوری اسلامی ایران، آبان ۱۳۶۲.
۳۶. _____، **خانواده و مسائل همسران جوان**، تهران، انتشارات امیری، ۱۳۶۸.
۳۷. کوشان، محسن، واقعی، سعید، **روان پرستاری (بهداشت روان ۲)**، چاپ ششم، تهران، انتشارات اندیشه، ۱۳۸۸.
۳۸. ماجراجو، محسن، **نیازها و روابط زن و شوهر**، چاپ چهارم، قم، ناشر پارسایان، ۱۳۹۲.
۳۹. منادی، مرتضی، **جامعه شناسی خانواده**، چاپ اول، تهران، نشر دانژه، ۱۳۸۵.
۴۰. معین، محمد، **فرهنگ فارسی معین**، ج ۱، چاپ چهارم، تهران، انتشارات امیر کبیر، ۱۳۶۰.

۴۱. محمدی نیا، اسدالله، بهشت جوانان، قم، انتشارات سبط اکبر، ۱۳۷۹.
۴۲. مطهری، مرتضی، اخلاق جنسی در اسلام و غرب، قم، دفتر انتشارات اسلامی وابسته به حوزه قم، بی تا.
۴۳. _____، چاپ یازدهم، تهران، انتشارات صدرا، ۱۳۶۹.
۴۴. ملکی، حسن، چگونه با تفاهم زندگی کنیم، زنجان، انتشارات نیکان کتاب، ۱۳۸۵.
۴۵. مصطفوی، سید جواد، بهشت خانواده (راهنمای مسائل ازدواج و زناشویی)، ج ۱، نوبت چاپ اول، قم، انتشارات دارالفکر، ۱۳۹۰.
۴۶. نقی فقیهی، علی، جوان و آرامش روان (مشکلات، مشاوره و درمانگری با نگرش اسلامی)، چاپ چهارم، تهران، انتشارات: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، ۱۳۸۶.
۴۷. هاشمی رکاوندی، سید مجتبی، مقدمه ای بر روان شناسی زن، چاپ اول، قم، انتشارات شفق، ۱۳۷۰.

منابع عربی

۴۸. آمدی، عبدالواحد بن محمد، غررالحکم و دررالکلم، (مترجم: میر سید جلال الدین محدث ارموی)، چاپ سوم، تهران، دانشگاه تهران، ۱۳۶۰.
۴۹. اصفهانی، راغب، مفردات راغب، (به کوشش: صفوان عدنان داودی)، چاپ اول، دمشق، دارالقلم، ۱۴۱۲ ق.
۵۰. ابن منظور، محمد بن مکرم، لسان العرب، ج ۸، چاپ سوم، بیروت، داراحیاء التراث العربی، ۱۴۱۳ ق.
۵۱. پاینده، ابوالقاسم، نهج الفصاحه، چاپ بیست و سوم، تهران، سازمان انتشارات جاویدان، بی تا.
۵۲. جرحانی، علی بن محمد، التعریفات، (به کوشش ابراهیم الابیاری)، چاپ اول، بیروت، دارالکتب العربی، ۱۴۰۵ ق.
۵۳. الجوزیة، ابن قیم، مدارج السالکین، ج ۲، قاهره، دارالثقافه، ۱۹۹۳ م.
۵۴. الخوری الشرتوتی اللبنانی، سعید، اقرب الموارد، بیروت، طبع فی مطبعة مُرسَلی الیسوعیة بیروت، ۱۴۰۳ ق.
۵۵. حرانی، حسن ابن علی ابن شعبه، تحف العقول، ج ۱، مترج: صادق حسن زاده، چاپ اول، قم، انتشارات آل علی (علیهم السلام)، ۱۳۸۲.
۵۶. حرّ عاملی، محمد بن الحسن، وسائل الشیعه، ج ۳، چاپ دوم، قم، مؤسسه آل البيت علیهم السلام، ۱۴۱۴ هـ.
۵۷. خوانساری، جمال الدین، شرح غرر الحکم، ج ۴، تهران، انتشارات دانشگاه تهران، ۱۳۷۳.
۵۸. رازی، ابوالفتوح، تفسیر روح الجنان و روض الجنان، ج ۵، قم، انتشارات کتابخانه آیت الله مرعشی نجفی، ۱۴۰۴ هـ ق.
۵۹. صدوق، ابو جعفر محمد بن علی بن حسین بابویه قمی، علل الشرائع، ج ۲، چاپ اول، بیروت، دار احیاء التراث، ۱۴۰۸ هـ.

۶۰. ———، **من لا يحضره الفقيه**، ج ۳ و ۴، (مترجم: علی اکبر غفاری)، چاپ دوم، قم، دفتر انتشارات اسلامی، بی تا.
۶۱. ———، **کتاب الخصال**، چاپ پنجم، قم، مؤسسه نشر اسلامی، ۱۴۱۶ ه. ق.
۶۲. طباطبایی، محمد حسین، **تفسیر المیزان**، ج ۱۹، مترجم: محمد باقر موسوی، قم، انتشارات اسلامی وابسته به جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، ۱۳۷۴.
۶۳. طبرسی، حسن بن فضل، **مکارم الاخلاق**، چاپ اول، قم، ناشر: شریف رضی، ۱۳۷۰.
۶۴. ———، **مجمع البیان**، ج ۲، بیروت، دارالمعرفة، ۱۴۰۶.
۶۵. طوسی، ابوجعفر محمد بن حسن، **تهذیب الاحکام**، ج ۷، چاپ اول، بیروت، دارالتعارف، ۱۴۰۱ ه.
۶۶. طریحی، فخرالدین، **مجمع البحرین**، ج ۲، بیروت، مکتبه الهلال، ۱۹۸۹ م.
۶۷. العسکری، ابوهلال، **معجم الفروق**، چاپ اول، قم، انتشارات اسلامی، ۱۴۱۶ ق.
۶۸. فرید تنکابنی، مرتضی، **نهج الفصاحه**، چاپ چهاردهم، تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۸۴.
۶۹. کلینی رازی، محمد بن یعقوب، **کافی**، ج ۶، چاپ سوم، تهران، دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۸۸ ه.
۷۰. متقی هندی، علاء الدین علی، **کنز العمال فی سنن الاقوال و الافعال**، ج ۳، بیروت، مؤسسه الرساله، ۱۴۰۵ ق.
۷۱. مجلسی، محمد باقر، **بحار الانوار**، ج ۷۷، مترجم ابوالحسن موسوی همدانی، چاپ اول، تهران، ناشر: کتابخانه ولی عصر، ۱۳۶۳.
۷۲. محمدی ری شهری، محمد، **میزان الحکمه**، ج ۵، ترجمه: حمید رضا شیخی، چاپ هشتم ویرایش دوم، قم، سازمان چاپ و نشر دارالحديث، ۱۳۸۶.
۷۳. نوری، میرزا حسین، **مستدرک الوسائل و مستنبط المسائل**، ج ۱۱، بیروت، ناشر: آل البيت، بی تا.
۷۴. ———، **مستدرک الوسائل**، ج ۲ و ۳، بیروت، مؤسسه آل البيت (علیهم السلام)، ۱۴۰۸ هجری قمری.
۷۵. ورام، مسعود بن عیسی، **مجموعه ورام (آداب و اخلاق در اسلام)**، ج ۱، مترجم: محمدرضا عطایی، چاپ اول، مشهد مقدس، ناشر: بنیاد پژوهشهای اسلامی آستان قدس رضوی، ۱۳۶۹.

منابع انگلیسی

۷۶. دونالد ای. گریدانوس، **مراقبت از نوجوانان**، (مترجمان: دکتر پوریا صرّامی فروشانی، دکتر بزرگمهر مطهری)، چاپ سوم، تهران، پاییز، ۱۳۸۸.
۷۷. کری، جان، **مردان تاریخی**، زنان و نوسی، تهران، انتشارات همشهری، ۱۳۷۶.

۷۸. یرکویچ، میلان، وکی، رازهای عشق ورزیدن به کودکان، (مترجم فاطمه امینی)، چاپ اول، ناشر: شایکان، سال ۱۳۹۱.

فصلنامه ها

۷۹. اردبیلی، فائزه عظیم زاده، فصلنامه ندای صادق، «تئوری مدیریت از دیدگاه امام علی (علیه السلام)»، ۸۰. شماره ۲۰.

۸۱. ترابی، مهدی، تاثیر والدین بر فرزندان، سایت فردای امروز (ارائه دهند مقالات روانشناسی و جامعه شناسی).
۸۲. رزمی، حمیده، مقاله «عوامل مؤثر در گرایش نوجوانان و جوانان به اعتیاد در خانواده»، روزنامه حمایت، ۹۱/۱/۲۱.

۸۳. زینهاری، مهری، «نقش زن و شوهر در آرامش خانواده»، مجله پیام زن، شماره ۴، تیر ۱۳۷۱.

۸۴. فروزش، زیبا، «بررسی اقتصاد خانواده با الگو پذیری از سیره عملی حضرت زهرا -سلام الله علیها-»، فصلنامه نامه جامعه، تیر ۱۳۸۶، شماره ۳۴.

۸۵. قاسمی روشن، ابراهیم، «از اعتیاد زنان تا نابسامانی خانواده»، فصلنامه کتاب زنان، شماره ۲۲، زمستان ۱۳۸۲، سایت پایگاه اطلاع رسانی حوزه.

۸۶. کاملی، فاطمه، «پاکدامنی زن و آرامش روانی مرد (چالش ها و پیامدها)»، فصلنامه بانوان شعیه، سال سوم، شماره ۱۰، زمستان ۱۳۸۵.

۸۷. کامکاری، زینب، مجله طوبی، فروردین ۱۳۸۷، شماره ۲۷.

۸۸. محمدی سیف، معصومه، «مقاله شبکه های ماهواره ای و تغییر در کارکرد های خانواده». فصلنامه تخصص رسانه و خانواده، مرکز پژوهش های اسلامی صدا و سیما، شماره ۷.

منابع سایت ها

۸۹. سایت فرهنگی تربیتی، مرکز آموزش و معارف اسلامی: تاریخ ۹۳/۲/۱۲.

۹۰. سایت کودک آکا، تاریخ یکشنبه ۹۳/۸/۴.

۹۱. سایت تبیان، «مقاله عاشقانه در حضور فرزندان»، ۱۳۹۲/۵/۳.

۹۲. سایت: پایگاه اطلاع رسانی هفته نامه: زندگی مثبت، سال انتشار ۱۲، شماره ۱۷۶، یکشنبه ۲۶ مهر ۱۳۹۳.

۹۳. سایت روضه نیوز، جمعه ۲۲ فروردین ۱۳۹۳.

۹۴. سنجیده، فرشته، سایت غرب آنلاین، پایگاه خبری تحلیلی غرب کشور (ایلام، کرمانشاه، کردستان)، جمعه، ۱۳۹۲/۱/۱۶.

۹۵. سایت غلیل، ۳۵ شاخص زن از دیدگاه مقام معظم رهبری، ۹۳/۱۰/۱۶.

۹۶. سایت معاونت غذا و دارو، دانشکده علوم پزشکی ایران، یکشنبه، ۹۳/۹/۲۳.
۹۷. ریحانه زاغری، سایت ویژه نامه اقتصاد مقاومتی؛ ۹۳/۱۰/۲.
۹۸. بیانات رهبر معظم انقلاب (مد ظله العالی)، در دیدار جمعی از بانوان فرهیخته ی حوزوی و دانشگاهی، ۲۹ اردیبهشت ۱۳۹۲.
۹۹. [http: www.al.sia.org](http://www.al.sia.org). ۹۳/۳/۱۵.
۱۰۰. سایت پارسی نیوز، ۹۳/۴/۲، [www.yasa. co](http://www.yasa.co).
۱۰۱. [http: www.manrahahastam.blogfa.com](http://www.manrahahastam.blogfa.com)؛ دوشنبه ، ۱۹۳/۲/۲۳
۱۰۲. Talangor5.blogfa.com، چهارشنبه، ۱۳۹۲/۱۱/۹